

Сидоренко О.М., студент 6-го курсу
Кіровоградського відділення Навчально-
наукового інституту заочного навчання
Національної академії внутрішніх справ

ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИННОСТІ У ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІЙ СФЕРІ

З моменту набуття нашою державою статусу незалежної, злочинність значно активізувала свою діяльність по всіх напрямках економіки. Не обминула економічна злочинність своєю “увагою” і фінансово-кредитну сферу України.

Враховуючи той факт, що злочини які вчиняються у цій сфері мають ознаки латентності та можуть потягти суспільно-небезпечні наслідки для економіки країни - даний напрям боротьби оперативних підрозділів системи МВС України віднесено до пріоритетних [1, с. 14].

У процесі заснування та розвитку цієї системи, яку, з певною долею впевненості, можна віднести до стратегічної, змінювалися і методи вчинення злочинів. Так, до найбільш поширені з них варто віднести: надання завідомо недостовірних документів з метою отримання кредитів; розкрадання грошових коштів; нецільове використання банківських кредитів; хабарництво, що пов’язане з: а) наданням кредитів; б) зменшенням відсоткових ставок; в) прискоренням проходження фінансових документів; г) консультаціями щодо ухилення від оподаткування; г) допомогою в приховуванні виявлених фактів несплати податків; підроблення текстів банківських гарантій; виготовлення, підробка та використання фальшивих грошових знаків, цінних паперів, платіжних засобів, документів і зобов’язань; валютні спекуляції на біржі; незаконне отримання пільгових кредитів.

До особливо небезпечних злочинів, що вчиняються у фінансово-кредитній сфері та заподіюють значних збитків державі, суспільству, підривають економічну безпеку країни можна віднести:

- підробка, складання та видача посадовою особою підроблених (свідомо помилкових) документів у корисливих інтересах інших юридичних та фізичних осіб;
- створення та випуск у безготівковий платіжний обіг фіктивних коштів або інше неправомірне збільшення кредитних ресурсів фінансовими установами;
- використання “брудних” коштів для надання кредитів або ж для іншого їх неправомірного використання;
- відмивання “брудних” коштів з використанням банківських операцій та їх використання в легальній підприємницькій діяльності без належної перевірки джерел їх походження;
- використання псевдоугод, псевдорозрахункових операцій, іншої псевдопідприємницької діяльності в корисливих інтересах, у тому числі в інтересах інших юридичних і фізичних осіб;

-порушення єдиних економічних нормативів, встановлених Національним банком України у сфері платіжного обігу та кредитування;

-порушення єдиних правил бухгалтерського обігу і встановлених форм міжбанківських розрахунків;

-відсутність ліцензій, інших спеціальних дозволів та/або порушення антимонопольного законодавства;

-приховування чи несвоєчасне оголошення про неплатоспроможність клієнта банку (банкрутства або псевдобанкрутства підприємства чи організації);

-навмисне банкрутство чи псевдобанкрутство з метою неповернення боргів кредиторам;

-несвоєчасне інформування правоохоронних, інших уповноважених контролюючих органів та/або свідоме приховування від останніх інформації про незаконні, підозрілі чи великомасштабні операції або угоди керівниками, бухгалтерами, службовцями банків та іншими посадовими особами;

-розголошення банківської та/або комерційної таємниці працівниками підприємств чи організацій, посадовими особами державних, правоохоронних органів, що отримали таку інформації у службових цілях (крім інформації про протиправні дії посадових осіб банків або їхніх клієнтів, що не є комерційною таємницею) [2, с. 91].

Грунтуючись на вищевикладеному, а також з метою посилення боротьби із злочинністю у фінансово-кредитній сфері, необхідно вжити таких заходів:

- застосовувати суворіші вимоги під час здійснення фінансових операцій щодо ідентифікації клієнтів та проводити ретельніші консультації, включаючи звернення до спеціальних фінансових експертів щодо окремо зазначених юрисдикцій, для ідентифікації вигодонабувачів до встановлення ділових відносин з фізичними та юридичними особами - нерезидентами України;

- посилити механізми звітності, в тому числі систематичної звітності щодо фінансових операцій з нерезидентами України, враховуючи те, що вони найвірогідніше будуть підозрілими;

- попереджувати не фінансові організації про те, що трансакції з юридичними особами країн, які віднесені до “чорного” списку, можуть нести ризик легалізації (відмивання) доходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Литвак О.М. Злочинність в Україні: стан, тенденції, заходи протидії (1992-1995 роки) / О.М. Литвак // Автореф. дис. ... канд. юрид. наук /12.00.08/ Ун-т внутр. справ. - Харків, 2006. - 20 с.
2. Ларичев В.Д. Преступления в кредитно-денежной сфере и противодействие им : Учебнопрактическое пособие / В.Д. Ларичев. - М. : ИНФРА-М, 2005. - 327 с.